

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Неда Златинова Балканска

за преподавателската и научноизследователската дейност

на гл. ас. д-р Диана Милчева Игнатова ,

кандидат за академичната длъжност „доцент“ в Софийски Университет „Свети Климент Охридски“ по област на висше образование:

1. Педагогически науки
- 1.2. Педагогика
(Логопедия)

1. Конкурсът за академичната длъжност „доцент“ по Специална педагогика-Логопедия за нуждите на Факултета по науки за образованието и изкуствата към Софийски Университет „Св. Кл. Охридски“ е законно обявен в ДВ, бр. 74/ 21 август 2020 г. Конкурсът е обявен и се провежда при спазване на всички клаузи от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Това дава право на Научното жури да проведе оценяването на кандидата в съответствие с чл. 24 от ЗРАСРБ и чл. 53 от Правилника за прилагане на закона. Кандидатът е представил пълния комплект от необходими документи по процедурата.

2. В конкурса участва само един кандидат – гл. ас. д-р Диана Милчева Игнатова, понастоящем преподавател в Софийски Университет „Св. Кл. Охридски“, Факултет по науки за образованието и изкуствата, катедра „Логопедия“.

3. Данни за кандидата. Гл. ас. д-р Диана Игнатова завършва средното си образование през 1990 г. с езиков профил-английски език в гр. Видин. През 1995 г. придобива магистърска степен по Дефектология със специализации Логопедия и Педагогика на деца със зрителни нарушения, към СУ „Св. Климент Охридски“. От 1996 г. до 2002 г. работи като логопед към детски градини и медицински център „Хипократ“. От 2002 г. до настоящия момент последователно преминава през длъжностите асистент, старши и главен асистент в СУ „Св. Климент Охридски“, към ФНОИ, в катедра „Специална педагогика и Логопедия“. През 2014 г. защитава докторската си дисертация. Квалификацията и професионалният път на гл. ас. д-р Диана Игнатова са убедително потвърждение за нейното последователно и успешно изграждане като специалист в областта на Педагогиката и в частност- Логопедията.

4. Научноизследователска дейност на кандидата

4.1. Научната продукция на гл. ас. д-р Диана Игнатова, предложена за рецензиране за целите на конкурса, включва 29 публикации.

Те могат да се представят по следния начин:

Жанр	Брой	Самостоятелна публикация	Съавторство
Монографии, книги	3	3	
Студии, статии в	5 (публикация №27 е	2	3

реферирани и индексирани научни издания	отпечатаната в реферирано и индексирано издание, което не е отразено от кандидата)		
Студии и статии в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	19	15	4

От цялостната продукция могат да се диференцират няколко основни направления на научноизследователските интереси на кандидата:

- Диагностично оценяване в приобщаваща образователна среда. Налице е сериозна научна продукция, свързана с проблемите на диагностиката и идентификацията на нарушенията, свързани с езиковата сфера и ученето. В тази връзка мога да посоча публикации с номерация 1, 4, 6, 12,17, 19, 23. Гл. ас. Диана Игнатова умело подкрепя научната информация с емпиричен материал от собствени изследвания, което придава висока стойност на нейните публикации. Няма как да не отбележа монографичният труд **„Работа в диагностичен екип в приобщаваща образователна среда“**. Наред с детайлния анализ на приобщаващите условия и действащите закономерности в съвременните образователни условия, са представени етапите на диагностичното оценяване, моделите на екипното функциониране, методите за диагностична оценка, както и ключовият момент за всеки специалист - интерпретацията на данните от комплексното изследване. В допълнение авторката предлага ценна информация относно консултативните практики в процеса на приобщаващото образование, които са насочени към родителите и децата от различните възрастови групи. Специално внимание се отделя на ефективността от специализираното въздействие, ролята на супервизията, мястото и функциите на отделните специалисти в диагностичния екип. Следва да се отбележи, че това един от малкото трудове, посветени на тази тема в българската научна литература, който представлява интерес за широк кръг читатели - логопеди, психолози, специални и общообразователни педагози .

Интересът към темата за диагностиката и идентификацията на нарушенията в областта на езика и ученето е плод на дългодишна, задълбочена и последователна научна дейност на кандидата. В тази посока са и останалите изброени публикации на гл. ас. Игнатова, които са доказателство за изследователските проучвания по темата демонстрират логическия път на изграждането на цялостна теоретико-практическа концепция на авторката по

отношение на това тематично направление. Наред с изясняване на процеса на формиране на фонологична компетентност при българските деца, авторката прави важни корелации между това явление и четивните способности, като разглежда фонологичната компетентност като предпоставка за усвояване на четенето и превенция на дислексията. Особено впечатление прави разработката (в съавторство), посветена на крослингвистично изследване върху забавеното фонологично развитие, която е продукт на мащабен международен проект, в който гл. ас. Диана Игнатова е представител и изследовател за българските условия.

- Процесите на четене и четене с разбиране. В тази връзка са двете книги на кандидата **„Четене и специфичните му нарушения“** и **„Специфични нарушения на четенето (втора част)“**. Изключително задълбочено и компетентно са представени популярни и съвременни теории и модели на четенето, процесите на декодиране и разбиране при четене. На този фон се представя авторска методика за оценка на четивната компетентност, която представлява много силен момент от творчеството на гл. ас. д-р Игнатова.

Интересът на кандидата към процесите на четене стабилно се проявява и в други публикации, сред които ще отбележа тези под номерация 6, 8, 10, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 27. В тези публикации се предлага полезна информация за специалистите (логопеди, общообразователни и ресурсни учители), които изпитват огромна необходимост от информация, която да повиши качеството им на работа с децата с обучителни трудности и специални образователни потребности.

- Научно-приложна логопедия. Това е една от силните професионални страни на гл. ас. Игнатова. Тя е свързана с разработването и практическото приложение на тестове и устройства в логопедичната работа. Апробирана и стандартизирана тестова батерия за оценка на рисковата група деца със специфични нарушения на четенето в предучилищна възраст, както и апробиран и лицензиран тест за оценка на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст; лицензиран е инструмент за анализ на тест за оценка на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст; апробиран и стандартизиран е въпросник за родители на ученици със затруднения в четенето в края на първи клас; апробиран и стандартизиран е въпросник за учители на ученици със затруднения в четенето в края на първи клас. Високо оценявам тези разработки (под номерация 24, 25, 26, 28), които представляват логическо проявление на научните интереси и достижения на кандидата и качествено обогатяват практиката по отношение на децата с нарушения в ученето и специални образователни потребности.

Във връзка с **наукометричните показатели**, мога да отбележа, че кандидатът не само, че покрива, но и надхвърля значително националните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Налице са 15 **библиографски цитирания** на гл. ас. д-р Диана Игнатова в наши и чуждестранни научни издания.

4.2. Научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Диана Игнатова включва още участието ѝ в 4 международни и национални научни проекти, всички те, посветени на логопедичната работа и практическата подготовка на студентите в специалност „Логопедия“ . Налице са и многобройни участия в национални и международни конференции и форуми.

4.3. Преподавателската дейност е свързана със Софийски Университет „Св. Климент Охридски“, където гл. ас. д-р Диана Игнатова е щатен преподавател с 18 годишен стаж специалност „Логопедия“ в катедрата по Специална педагогика и Логопедия. Дисциплините, по които преподава са тясно свързани с нейните научни интереси, изброени по-горе.

5. Лични впечатления

Познавам гл. ас. д-р Диана Игнатова от 18 години като старателен и отговорен колега, учен и преподавател, като деен участник в научни форуми, конференции, симпозиуми и проекти. В научните си изяви тя винаги е демонстрирала висок професионализъм и колегиалност.

Заключение

Направеният анализ и оценка на научноизследователската и преподавателската дейност на кандидата ми дават основание за формиране на следното становище: гл. ас. д-р Диана Милчова Игнатова е учен с доказани компетенции в своята научна област. Нейните изследвания и публикации отговарят напълно на съвременните тенденции в науката и практиката и са полезни, както за студентите, така и за широк кръг специалисти в областта на логопедията.

Представените документи и материали съответстват напълно на изискванията на Закона за академичното развитие в РБ, на Правилника на неговото приложение, на вътрешните правилници за дейността, за развитието на академичния състав и за учебната дейност на СУ „Св. Кл. Охридски“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото Научно жури да избере гл. ас. Диана Милчева Игнатова за академичната длъжност „доцент“.

12.11.2020 г.
Гр. София

Изготвил рецензията:
(доц. д-р Н. Балканска)

REVIEW

By **Assoc. Prof. Neda Zlatinova Balkanska**

on the pedagogical and research activity of

Chief Assistant Professor Penka Todorova Shapkova-Taneva, PhD,

candidate for the academic title of Associate Professor at Sofia University “St. Kliment Ohridski” in the area of higher education: 1. Pedagogical Sciences, 1.2. Pedagogy (Special Education – Pedagogy of Children with Intellectual Disability)

1. The competition for the academic title of Associate Professor in Special Education for the purposes of the Faculty of Educational Studies and the Arts at Sofia University “St. Kliment Ohridski” was legally promulgated in State Gazette, №74/ 21 August 2020. The competition has been announced and held with compliance to all clauses of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Statute for its application. This allows the Scientific Jury to evaluate the candidate with respect to art. 24 of the LDASRB and art. 53 of the Statute for the application of the same law. The candidate has presented the full set of the necessary documentation for the procedure.

2. Only one candidate has applied for this competition – Chief Assist. Penka Todorova Shapkova-Taneva, PhD, currently a lecturer at Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of Early and Pre-school Pedagogy, Department of Special Education.

3. **Information about the candidate.** Chief Assist. Prof. Penka Shapkova, PhD graduated secondary school in 1992 at the General Secondary School “Hristo Smirnenski”, the town of Hisarya, with a profile in humanities. In 1997 she became a Master in Special Education with specializations in Speech Therapy and Pedagogy of Children with Intellectual Disability at SU “St. Kliment Ohridski”. During the same period, the candidate obtained a diploma for a second major in Culture Studies within the same higher educational institution. Since 2002 to present Chief Assist. Prof. Penka Shapkova, PhD has been teaching at the Department of Special Pedagogy of SU “St. Kliment Ohridski”. In 2013 she defended her doctoral thesis on *Cognitive functioning and educational possibilities for children with Down syndrome* with an academic advisor Prof. K. Karadzova, PhD. Since 2002 the candidate has participated in a number of trainings related to improving her qualification as a special educator, her research and teaching skills. For instance, some of the listed trainings includes *Sensor Processing and Brain Gym, Presentation and Presenting, Academic Writing*, etc. The

above mentioned can serve as a proof of the consistent interest and effort of Dr. Shapkova to develop and upgrade her qualification.

4. Research activity of the candidate

4.1. The **research production** of Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD up to present includes 42 publications, of which 38 are reviewable for the purposes of the competition for conferral of the academic title of Associate Professor. They may be presented as follows:

Genre	Number	Single author publication	Co-author publication
Monographs, books, book chapters	3	2	1
Studies, articles	35	31	4

Several main directions of the research interests of the candidate may be differentiated within the complete works of the candidate:

Children with Down syndrome. Serious research work that concerns the problems of the group of children with Down syndrome has been done. Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD skillfully combines scientific information with its practical application, which adds a high value to her publications. I cannot disregard the habilitation work for conferral of the academic title of Associate Professor on *Approaches for personal development, support and inclusion of children with Down syndrome*. Together with the rich theoretical foundations on the problem, practical models for stimulating the general development and overcoming of certain deficits typical for children with Down syndrome have been presented. As an additional illustration, the author describes singular cases from her practice and applies results from the conducted personal studies on the educational practice with children with Down syndrome. The obtained results offer additional valuable information on the specifics which the focus group of children have expressed, as well as directions for developing working methods. It is imperative to mention that this may be the first work in Bulgarian scientific literature dedicated to this topic which may be of interest to a wide audience of readers – specialists in different institutions, special and general pedagogues and parents of children with Down syndrome.

The candidate's interest in Down syndrome is provoked by her long, rigorous and consistent research on this topic. In the same vein, I may mention previous publications of Chief Assist. Prof. Shapkova-Taneva which prove her focus on the research topic and demonstrate the logical path of building a wholesome theoretical and practical conception regarding the group

with Down syndrome, their early diagnostics, specific developmental characteristics and therapeutic work strategies. Publications G6-1, G7-1, 2, 6, 7, 11, 12, 13, 19, 21, 23, G9-1, G10-1 address the same issues. One of the important contributions of the research work of Dr. Shapkova-Taneva, achieved through her thorough investigations and studies is the extraction of Down syndrome children from the common group of children with intellectual disabilities, and supporting her decision with a number of developmental specifics, work methods that bring results and prognosis for a successful outcome.

Working with autistic children is another area of the activity of Dr. Penka Shapkova-Taneva to which she has devoted a considerable part of her production. In confirmation to it, I will call upon publications G4-1, G7-4, 5, 8, 24, 28. Here I must mention the book of Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD *How to Work with Autistic Children*. In it the author delivers information on autism spectrum disorders, concurrent developmental specifics, early interaction and importance of the family environment for a successful therapy, as well as practical approaches for work which present wonderful opportunities for overcoming developmental deficits.

In the number of publications dedicated to the problems of autism Chief Assist. Prof. Penka Shapkova, PhD has included current information on international work practices, as well as the application of alternative techniques which lead to positive results from therapeutic work.

Working with children with intellectual disability. The following publications testify for the comprehensive interest of the candidate in this problem: G7-3, 10, 14, 18, 27, 30. In this sense, I may not neglect the works *Problems of early psychopedagogical assistance and school integration of children with intellectual disability*, *Specifics of the content of programmes for early education and upbringing of children with intellectual disability*, *Art therapy for children with intellectual disability*. In all of them the candidate continues to search for creative solutions of problems related to teaching and development of children with intellectual disability, and the formation of useful skills which are of paramount importance for improving the quality of life. In the mentioned publications the author has included information useful for special educators who experience considerable need for directions when working with children with intellectual disability, as well as their parents.

Early influence and work with parents of SEN children. This is the next area of research interests of Dr. Shapkova-Taneva. Publications G7-9, 23, 25, 27, 30 address these issues. I may also mention the following titles: *Specifics of the content of programmes for early*

education and upbringing of children with intellectual disability, Specifics of early diagnostics and intervention in children with intellectual disability and autistic children. The author competently presents information related to the necessity of exercising early influence and hence early diagnostics, the creation of productive programmes for early intervention, therapeutic methods for overcoming developmental deficiencies and including parents as important participants in the entire process.

The research publication in an indexed international journal is notable.

There are **17 bibliographic citations** of Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD in local research journals. An inquiry from the National Library “St. Cyril and St. Methodius” serves as a proof for this statement.

Regarding the **scientometric indicators**, I may conclude that Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD does not only meet, but rather significantly exceeds the minimal national requirements for conferral of the academic title of Associate Professor.

4.2. The **research activity** of Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD also includes her participation in 11 national projects, all of which dedicated to teaching children with special educational needs. There are numerous participations in scientific conferences and forums on special education.

4.3. The **pedagogical activity** of the candidate is related to Sofia University “St. Kliment Ohridski”, where Chief Assist. Prof. Penka Todorova Shapkova-Taneva, PhD has acquired an 18-year experience as a tenure track lecturer. The disciplines she teaches are closely related to her research interests listed above.

5. Personal impressions.

I have known Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD for 18 years as an innovative and creative scholar and lecturer, active participant in scientific forums, conferences and symposia. In her relations with colleagues the candidate has always demonstrated respectful and correct attitude.

Conclusion

On the basis of the analysis and evaluation of the research and pedagogical activity of the candidate I may formulate the following standpoint: Chief Assist. Prof. Penka Todorova-Shapkova-Taneva, PhD is a scholar with proven competence in her research area. Her studies

and publications fully meet the current trends in science and practice and are useful both to students, and to specialists who work with children with special educational needs.

The presented documentation and materials comply with the requirements of the LDASRB, the Statute for its application, the internal regulations on the activity, development of academic staff and the educational activity of SU “St. Kliment Ohridski”. This allows me to suggest to the honorable Scientific Jury to vote in favour of conferring the academic title of Associate Professor to Chief Assist. Prof. Penka Shapkova-Taneva, PhD.

11.11.2020

Sofia

Referee:

(Assoc. Prof. Neda Balkanska, PhD)